

## GİRİŞ YASAĞI İŞLEMİ

Türkiye'ye giriş yasağı, Türkiye'den sınır dışı edilen veya Türkiye'de yasadışı bulunduktan sonra Türkiye'den ayrılan yabancılar hakkında Valilikler ya da Göç İdaresi Gelen Müdürlüğü tarafından Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 9. maddesi kapsamında tesis edilen bir idari işlemdir. Bu duruma ek olarak, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü aynı madde hükümleri kapsamında Türkiye'de bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kamu düzeni, kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından sakıncalı bulunduğu yabancıların ülkeye girişini yasaklayabilmektedir.

### A) GİRİŞ YASAĞININ İPTALİ DAVASINDA İZLENECEK SÜRECİ

#### 1. DAVAYA HAZIRLIK SÜRECİ:

Davanın süresinde açılmasını temin etmek ve dava dilekçesinin 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 3'üncü ve 5'inci maddelerine uygunluğunu sağlamak amacıyla dava açmadan önce incelenmesi gereken bazı hususlar bulunmaktadır.

Giriş yasağı kararının muhatabına tebliği hususunda 6458 Sayılı Kanununun 10. maddesinde kanuni düzenleme mevcut olmasına rağmen uygulamada genellikle söz konusu giriş yasağı kararları muhatabına tebliğ edilmemektedir. Dolayısıyla kişi, hakkında giriş yasağı olduğu bilgisini genellikle şifahi olarak ya da bir başka idari işleme ilişkin evraklar üzerinden öğrenmektedir. Bu doğrultuda öncelikle giriş yasağı kararının muhataba tebliğ edilip edilmediğinin tespit edilmesi gerekir.

**a)** Muhataba tebligat yapılmış ise tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içinde yetkili ve görevli mahkemede 'Giriş Yasağının İptali Davası' açılması gerekmektedir. Görevli Mahkeme İdare Mahkemeleridir. Yetkili mahkeme ise işlemi tesis eden kurumun yargı çevresi bakımından bağlı bulunduğu il mahkemesidir. Giriş yasağı kararı Valiliklerce tesis edilebildiği gibi Göç İdaresi Genel Müdürlük Genel Müdürlüğü'nce de tesis edilebildiğinden yetkili mahkemenin tespiti aşamasında işlemi hangi makam tarafından tesis edildiğine dikkat edilmelidir. Davanın yetkisiz mahkemede açılması halinde herhangi bir hak kaybı yaşanmayacak olup idare mahkemesi dosyayı yetkili mahkemeye gönderecektir.

**b)** Muhataba 6458 sayılı kanununun 10'uncu maddesi gereği tebligat yapıl-

masa dahi idare mahkemelerince giriş yasağının öğrenildiği tarih tebligat tarihi olarak kabul edilebilmektedir. Bu nedenle davada öğrenme tarihi olarak ileri sürülecek tarih hususuna son derece dikkat edilmelidir. Şöyle ki; davalı idare tarafından öğrenme tarihinin yazılı olarak ispatlanabileceği durumlar göz önünde bulundurularak öğrenme tarihi beyan edilmeli, öğrenme tarihi olarak beyan edilen tarihin dava açma süresi olan 60 gün kapsamında kaldığına dikkat edilmelidir. Örneğin; giriş yasağı işleminin varlığının sınır dışı dosyası üzerinden yapılan inceleme neticesinde öğrenilmesi durumunda dosya inceleme talep dilekçesi esas alınarak öğrenme tarihi idarece yazılı olarak ispatlanabileceğinden öğrenme tarihi olarak dosya inceleme talep dilekçesinin sunulduğu tarih esas alınmalı ve dava bu tarihten itibaren 60 gün içinde ikame edilmelidir.

**c)** Bunun yanı sıra muhataba tebligat yapıldığı veya öğrenmenin yazılı olarak ispat edilebileceği tarih üzerinden 60 gün geçmiş olması halinde 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 10'uncu maddesi kapsamında başvuru yapılarak dava açma süresi canlandırılabilir. Bu kapsamda, sürekli bir işlem olması nedeniyle işlemi tesis eden makamdan her zaman giriş yasağının kaldırılmasının talep edilip talebin reddi veya zımnen reddi neticesinde iptal davası açılabilir. Talebin idareye tebliğ edildiği tarihten itibaren 60 günlük süre içerisinde cevap gelmemesi halinde idarenin cevap süresinin bittiği tarihten itibaren 60 gün içinde, talebin reddine yönelik yazı gönderilmesi halinde ise bu yazının tebliğinden itibaren 60 gün içinde dava yoluna gidildiğinde giriş yasağının iptali davası süresi içinde açılmış olacaktır.

**d)** Diğer yandan kişi hakkındaki giriş yasağının şifahi olarak öğrenilmesi nedeniyle giriş yasağının varlığını tevsik edici bir belge mevcut değilse veya işlemin tarih ve sayısı bilinmiyorsa ya da giriş yasağının varlığını tevsik eden belgeyi mahkemeye sunmanın uygun olmayacağı düşünülüyorsa 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 3'üncü ve 5'inci maddeleri kapsamında dava dilekçesinin reddedilmemesi adına giriş yasağının varlığını tevsik edici bir belge edinmek amacıyla 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanununun 5'inci maddesine istinaden muhatap hakkında bir giriş yasağının mevcut olup olmadığı hakkında ilgili idareden talepte bulunulabilir. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün valiliklerce tesis edilen giriş yasağı işlemlerini de görebildiği düşünüldüğünde

bu başvurunun Genel Müdürlüğe hitaben yapılması ve başvuru esnasında varsa giriş yasağının hangi makam tarafından tesis edildiğinin bildirilmesinin de istenmesi daha uygun olacaktır. Genel Müdürlük posta yoluyla ya da mail yoluyla yapılan bilgi edinme başvurularını işleme almaktadır.

Giriş yasağının varlığını tevsik eden belgelere örnek olarak giriş yasağı nedeniyle tesis edilen sınır dışı etme kararları, aynı gerekçeyle tesis edilen ikamet izni başvurusunun reddi veya iptali kararları gösterilebilir.

Öte yandan giriş yasağı işleminin muhataba daha önce tebliğ edilmiş olduğu ihtimali veya dava hazırlığı aşamasında öngörülemeyen bir şekilde öğrenme tarihini tevsik eden bir belgenin davalı idare tarafından mahkemeye sunulabilme ihtimali düşünülerek bilgi edinme dilekçesine “varsa giriş yasağı işlemin kaldırılması” yönünde taleplerin eklenmesi aleyhe olarak gerçekleşmesi muhtemel bazı durumların önüne geçecektir.

## 2. DAVA SÜRECİ

### 2a) YEREL MAHKEME SÜRECİ

Davaya hazırlık aşamasında yetkili mahkeme belirlendikten ve giriş yasağı işlemi belgelendirildikten sonra dava aşamasında dikkat edilmesi gereken ilk husus; kişi hakkında tesis edilen giriş yasağı işleminin, 6458 Sayılı Kanunun ‘Türkiye’ye Giriş Yasağı’ madde başlıklı 9.maddesine uygun olarak tesis edilip edilmediği ile Anayasa ve uluslararası sözleşmelerde koruma altına alınan haklara yönelik bir ihlalin olup olmadığı değerlendirmesinin yapılmasıdır. Örneğin; Anayasa Mahkemesi A.G. kararında; Türk vatandaşı ile evli olan kişi hakkında giriş yasağı kararının tesisi işleminde her ne kadar devletin hükümlerlik/ takdir yetkisi varsa da kişinin kamu düzeni, kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından tehdit oluşturduğu iddiasının aile hayatına saygı hakkının ihlaliyle kıyaslanarak hangisi daha ağır basıyor ise ona göre karar verilmesi gerektiğini, somut olayda, Türk vatandaşı ile evli olan kişi hakkında konulan giriş yasağı nedeniyle kişinin yurda girememesi ve Türk vatandaşı olan diğer eşin de vatandaş olmasından mütevellit ülkeden çıkmaya zorlanamayacağı dikkate alındığında kişinin aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğini tespit etmiştir.

Ayrıca kişi hakkında hem genel müdürlük tarafından hem de valilik tarafın-

dan giriş yasağı işlemi tesis edilmiş olabilir. Bu durumda her iki işleme karşı ayrı ayrı hem Genel Müdürlüğün yetki bakımından bağlı olduğu Ankara İdare Mahkemelerinde hem de işlemi tesis eden valiliğin bulunduğu veya bağlı olduğu il idare mahkemelerinde iptal davası açılmalıdır.

Kişi hakkındaki giriş yasağı işlemi 9. maddesinin 1. fıkrası kapsamında kişinin kamu düzeni, kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından sakıncalı görülmesi nedenleriyle tesis edilmiş ise; dava sürecinde kişinin kamu düzeni, kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından sakıncalı olmadığına/tehdit oluşturmadığına, işlemin keyfi olarak tesis edildiğine yönelik kanaat oluşturmak gerekmektedir. Bu hususta dava dilekçesinin içeriği salt; kişinin kamu düzeni, kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından sakıncalı olmadığını/ tehdit oluşturmadığı, işlemin hukuka aykırı olduğu, istihbari bilginin hükme esas alınmayacağı gibi standart beyanlardan oluşması mahkemeyi ikna etmeye yetmeyecektir. Dolayısıyla mahkemede kişinin kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından bir sakınca teşkil etmediği yönünde kanaat oluşturabilmek için; kişinin geçmiş yaşam tecrübesi ve fiili durumu tüm açılardan sağlıklı bir şekilde öğrenilerek, kişinin sakıncalı halinin olmadığını ispat etmeye yararlı olan tüm bilgi, belge ve hususlar mahkemeye sunulmalıdır. Örneğin; kişinin Türkiye’de kalış sebebinin, yasal kalış hakkı olduğunun, Türkiye’de öğrenci ise okuduğunun, burada ailesi varsa ailesiyle birlikte yaşadığının, kaç yıl Türkiye’de yaşadığının, burada icra ettiği önemli işlerin, mesleğinin, eğitim durumunun, varsa siyasi geçmişinin mümkünse belgeleriyle birlikte mahkemeye sunulması son derece faydalı olacaktır.

Diğer yandan, dava açarken kişi hakkında tesis edilen giriş yasağı işleminin nasıl ve hangi sebeplerle tesis edildiği bilgisi edinilememiş ise davada; “dava konusu işlemin tesis edilmesine gerekçe olarak gösterilen bilgi ve belgelerin ilgili idari kurumlardan celp edilmesi talep olunur. İlgili idari kurumlardan gelecek bilgi ve belgelere karşı silahların eşitliği ilkesi doğrultusunda cevap verme hakkımız saklıdır” minvalinde bir talepte bulunulmalıdır. Böylelikle mahkemeye ilgili kurumlara müzekkere yazılarak dava konusu işlemin tesis edilmesine gerekçe olarak gösterilen bilgi ve belgeler dosyaya celp edilir. İdari kurumlardan gelen bu bilgi, belge ve cevaplara ilişkin ayrıca beyanda bulunulabileceği

gibi davalı idarenin savunma dilekçesine karşı verilecek beyan ile de cevap verilebilir. Yargılamaya en çok etki edecek olguların ilgili idari makamlarca gönderilecek ara karar cevapları ve bu cevaplara yönelik sunulacak beyanlar olduğu unutulmamalıdır.

Özetle, dava sürecinde; kişinin aile bağları, ülke bağları, şahsi bilgileri, eğitim bilgileri, siyasi bilgileri, geçmiş yaşam tecrübeleri, geldiği ülkedeki ve ülkemizdeki fiili durumu gibi hususları mahkemeye sunmak, yabancıнын kamu güvenliği, kamu düzeni veya kamu sağlığı tehdit oluşturduğuna dayanak bilgilerin tespit edilmesini sağlamak ve bu bilgileri bertaraf edebilecek bilgi ve/veya belgeleri toplayarak mahkemeye bildirmek gerekir.

Mahkemeden dosyaya celp edilen bilgi ve belgelerin tebliği talep edilebilir. Belgeler tebliğ edilmezse UYAP'a eklenmesi sağlanabilir. Bazı mahkemeler gizli belge olduğu gerekçesiyle bu belgeleri UYAP sistemine taramamakta ve davacı tarafa tebliğ etmemektedir. Bu halde ilgili evrakların fiziki dosyada üzerinden incelenmesi gerekmektedir.

**NOT:** Giriş yasağının iptali ile ilgili davaların usulü, normal bir idari işlemin iptali davalarıyla aynı usule tabidir. Dava açma süresi tebliğ ya da öğrenme tarihinden itibaren 60 gündür. Davalı idarenin dava dilekçesine karşı savunma dilekçesi verme süresi, davacı tarafın savunmaya karşı cevap dilekçesi verme süresi ve davalı idarenin ikinci savunma dilekçesi verme süresi, istinaf süresi ve istinafa cevap süresi ise tebliğden itibaren 30 gündür. Dilekçeler teatisi tamamlandıktan, kurumlardan istenilen bilgi ve belgeler geldikten, varsa diğer ara kararlar tamamlandıktan ve duruşma yapılacaksa duruşma açıldıktan sonra dosya tekemmül aşamasına gelmiş olacak ve mahkemece karar verilecektir.

Davacının yargılamaya konu harç ve masrafları ödeme durumu bulunmadığından bahisle dava dilekçesinde "Adli Yardım" talebine ilişkin beyanda bulunulması gerekmektedir.

Bir diğer önemli husus ise dava açılırken "Yürütmenin Durdurulması" talebinde bulunulmasıdır. Zira Giriş Yasağının İptali davalarında "İşlemin Yürütmesinin Durdurulması" son derece önemlidir. Çünkü hakkında giriş yasağı işlemi tesis edilen kişi, yurt dışında ise Türkiye'ye giremez, Türkiye'de ise tespit edildiği yerde alıkonulur ve sınır dışı edilir. Ayrıca yabancıya yasal statü verilmez

veya varsa statüsü iptal edilebilir. Ayrıca kişinin sınır dışı edilmesi halinde gideceği ülkede, işkence, kötü muamele, ölüm cezası vs. gibi olumsuz durumlara maruz kalma ihtimali de olabilir. Dolayısıyla kişinin en azından dava süreci boyunca bu tür olumsuz durumlara maruz kalmaması için, dava açılırken giriş yasağı işleminin “hangi gerekçelerle hukuka açıkça aykırı olduğu ve işlemin uygulanması halinde doğacak telafisi güç veya imkansız zararların neler olduğu” belirtilerek İYUK m.27 kapsamında yürütmenin durdurulması mutlaka talep edilmelidir.

Uygulamada mahkemeler genellikle ilgili kurumlardan istenilen bilgi ve belgeler dosyaya celp edildikten ve idarenin savunması geldikten sonra yürütmenin durdurulması talebinin esası hakkında karar vermektedir.

Diğer yandan gerekli görülmekte ise dava dilekçesinde ya da savunmaya cevap dilekçesinde duruşma talep edilebilir. Ancak duruşma talep edilmesi İYUK m.17 kapsamında zorunlu değildir, ihtiyaridir.

## **2b) İSTİNAF SÜRECİ**

Giriş yasağının iptali davalarında idare mahkemelerince verilen kararlarda, sınır dışı etme işlemine karşı açılan davaların aksine istinaf yolu açıktır. Derece mahkemesi davanın reddine karar verirse söz konusu mahkeme hükmü tebliğden itibaren 30 gün içinde istinaf edilmelidir. Derece mahkemesi davanın kabulüne karar verse bile, verilen hükümde yer alan diğer hususların (lehe ve kalet ücreti, harçlar, yargılama giderleri vs.) doğru şekilde hüküm altına alınıp alınmadığı kontrol edilmelidir. Bu açılardan aleyhe olan, yanlış, eksik, bir durum varsa veya karar istinaf incelemesine tabi olmasına rağmen kesin olarak verilmiş ise hüküm istinaf edilebilir.

Davanın kabulü halinde davalı taraf istinaf yoluna başvuracaktır. Bu kez davalı tarafın istinaf dilekçesine karşı davacı taraf, tebliğden itibaren 30 gün içinde istinaf savunma dilekçesi vermelidir. Burada davalı tarafça, mahkeme hükmü istinaf konusu edildiğinden; davacı taraf istinaf savunma dilekçesinde, hükmün hangi gerekçelerle doğru, yerinde ve hukuka uygun olduğunu izah etmelidir.

Davalı tarafça istinaf yoluna başvurulduğunda bu kez davalı taraf mahke-

me kararının yürütmesinin durdurulması talebinde bulunabilir. Bu halde davalı tarafın yürütme durdurma talebine karşı beyanda bulunmak faydalı olacaktır.

Giriş yasağının iptali davalarında İstinaf mahkemelerinin verdiği kararlar kesin olup temyiz yolu kapalıdır. Bu durumda eğer hakkında giriş yasağı işlemi sebebiyle davacı ilgili Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile koruma altına alınan bir hak ihlali söz konusu ise istinaf kararının öğrenildiği tarihten itibaren 30 gün içinde Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapılabilir. Anayasa Mahkemesi başvurularında tebliğ tarihi değil hak ihlalinin öğrenme tarihi esas alınmaktadır. Bu sebeple elektronik tebligatın açıldığı tarih veya tebliğ edilmemişse bile Uyap sisteminde kararın görüldüğü tarih esas alınarak 30 günlük süre belirlenmelidir. Bu başvuru Anayasa Mahkemesi tarafından reddedilirse bu kez Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru yapılabilir.

## **B) GİRİŞ YASAĞI NEDENİYLE KABUL EDİLEMEZ YOLCU KAPSAMINA ALINAN YABANCILAR HAKKINDA İZLENECEK SÜREÇ**

Hakkında giriş yasağı kararı olmasına rağmen ülkeye giriş amacıyla sınır kapılarına gelen yabancılar görevli kolluk personelince Kabul Edilemez Yolcu (INAD Yolcu) (Inadmissible Passenger) kapsamına alınırlar ve geldikleri ülkeye gönderilirler. Yabancılar genellikle bu doğrultuda havalimanlarında gerçekleşen vakalarla ilgili avukatlık desteğine ihtiyaç duyarlar.

Bu gibi durumlarda öncelikle kişinin geldiği ülkeye gönderilmesi halinde işkence, kötü muamele veya ölüm cezasına maruz kalma ihtimalinin mevcut olup olmadığı yönünde tespit ve değerlendirme yapılmalıdır. INAD yolcu kapsamına alınan yabancıların cep telefonlarına el konulmadığından bu tespit ve değerlendirmeler yabancı ile elektronik ortamda görüşülerek yapılabilir. Yabancı ile yüz yüze görüşme ihtiyacı olması halinde havalimanı mülki idare amirinden görüş izni alınması gerekmektedir. İhtiyaç duyulması halinde tercüman için de görüş izni alınması gerekmektedir.

Kişinin geldiği ülkeye gönderilmesi halinde işkence, kötü muamele veya ölüm cezasına maruz kalma ihtimali yok ise; giriş yasağının iptali davasının neticelenmesi ortalama 1 yıl süreceğinden bu süre zarfında kişinin havalimanında kalması yerine geldiği ülkeye gitmesi kişiye tavsiye edilebilir. Kişi hakkında-

ki giriş yasağı işlemi mahkemece iptal edildikten sonra kişi Türkiye'ye gelebilir.

Eğer kişinin geldiği ülkeye gönderilmesi halinde işkence, kötü muamele veya ölüm cezasına maruz kalma veya geldiği ülke tarafından bu muamelelerle karşılaşacağı bir ülkeye gönderilme ihtimali varsa bu durumda kişinin geri gönderilmesini önlemek için; 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi ve 6458 sayılı YUKK kapsamında kişiye uluslararası koruma başvurusu yaptırılmalıdır. Zira 6458 Sayılı Kanununun 65. maddesinde uluslararası koruma başvurusunun bizzat yapılacağı düzenlenmiştir.

Ayrıca kişinin şahsen yaptığı uluslararası koruma başvurusunun işleme alınmama ihtimali göz önünde bulundurularak ilerde gerçekleşmesi muhtemel yargılamalarda bu başvurunun varlığını tevsik edecek belgelerin edinilmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda örneğin, "kişinin uluslararası koruma başvurusunda bulunma isteği olduğunu, bu talebini havalimanında ilgili personele ilettiğini, bu nedenle kişinin uluslararası koruma başvurusunun işleme alınması gerektiğini" belirten bir dilekçe valiliğe verilebilir. Ya da bu minvaldeki bir dilekçe havalimanı personeline veya il göç idaresine yerlere dilekçe olarak veya mail olarak iletilebilir. Başvuru neticesinde başvuru kabul edilirse veya idarece kişinin daha ayrıntılı bir mülakata tabi tutulması gerektiği değerlendirilirse yabancı Türkiye'ye alınacaktır. Ancak uygulamada genelde kişi hakkında giriş yasağı olduğu için başvurusu reddedilmekte ve bu red kararı başvurucuya tebliğ edilmektedir. Bu durumda tebliğden itibaren uluslararası koruma başvurusunun reddi kararının iptaline ilişkin dava açılması gerekmektedir. Dava açıldıktan sonra kişi, dava neticelenene kadar geri gönderilemez.

Tüm bu aşamalarda yabancı, avukat vekaletnamesini havalimanında bulunduğu esnada -mülki idare amirliğinden izin almak kaydıyla- noter aracılığıyla yapabileceği gibi, yabancı ülkelerdeki Türk elçiliklerinden veya yabancı devletlerin noterlik görevini gören yerel makamlarından tanzim ettirebilir. Yabancı ülke makamları tarafından tanzim edilen belgeye apostil şerhi işlelmeli veya belgedeki imza Türk elçiliklerince tasdik edilmeli ve bu şekilde vekile gönderilmelidir. Ancak adli yardım görevlendirmelerinde görev yazısı yeterli olup vekaletname gerekmemektedir.



## SINIR DIŞI - İDARİ GÖZETİM - TERKE DAVET

### SINIR DIŞI ETME KARARI

Türkiye’de bulunan yabancılar hakkında Genel Müdürlüğün talimatı veya valiliklerce resen 6458 sayılı kanununun 54.maddesinde yer alan düzenlemeler uyarınca sınır dışı etme kararı tesis edilebilir.

Karar, gerekçeleriyle birlikte hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancıya veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir.

Adli yardım kapsamında tarafımıza atanan dosyalarda dikkat etmemiz gereken ilk hususlardan biri başvuruca kararın usulüne uygun tebliğ edilip edilmediğini kontrol etmek olmalıdır. Zira kararın hukuka uygun şekilde uygulanabilmesi için muhatabına usulüne uygun şekilde tebliğ edilmesi elzemdir.

Yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatı, sınır dışı etme **kararına karşı, kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde idare mahkemesine** başvurabilir.

Sınır dışı etme kararları 6458 Sayılı kanununun 54. Maddesinde sayılan hallerde valilikler tarafından tesis edilebilmektedir. Sınır dışı etme kararlarının yetki, şekil, sebep, konu, amaç unsurları yönünde hukuka uygun olup olmadığı kontrol edilmelidir.

### **Dava dilekçesinde dikkat edilmesi gereken hususlar:**

- Dava dilekçesi 2577 Sayılı İYUK m.3’e uygun olmalı
- Adli Yardım ve Duruşma Taleplerinin olması halinde dilekçede mutlaka belirtilmeli
- Yabancıнын kimlik bilgileri, varsa pasaport ya da ikamet izin örneği eklenmeli
- Dava konusu işlem metninin bir örneği yahut örneğe erişilememesi halinde dava konusu işlemin hangi makam tarafından tesis edildiği, kararın sayı ve tarihi belirtilmeli
- Dava konusu işlemin hangi unsur bakımından sakat olduğu detaylıca izah edilmeli
- Yabancıнын sınır dışı edilemez yabancılarından olduğu iddiası var ise mutlaka ayrı bir başlık halinde detaylandırılmalıdır.

Sınır dışı etme kararlarına karşı yabancı, yasal temsilcisi ya da avukatı kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde yetkili idare mahkemesinde işlemin iptali talebi ile dava ikame etmelidir. İkame edilen davaların kararı veren makama bildirilmesi yükümlülüğü de yabancı, yasal temsilcisi ve avukatına aittir.

İstanbul Valiliği tarafından tesis edilen işlemlere karşı ikame edilen davalara ait bildirimler İstanbul Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne gidilerek yapılabilir gibi halihazırda osman.kocamazoc.gov.tr adresine elektronik olarak da yapılabilmektedir. İlgili mailde dava bilgi formu ve vekaletname suretinin gönderilmesi gerekmektedir.

Öte yandan davacının idari gözetim altında tutulduğu durumlarda yabancı'nın bulunduğu geri gönderme merkezinin de belirtilmesi ve ayrıca ilgili il göç idaresi müdürlüğü ile iletişim kurularak yabancı hakkında tesis edilen sınır dışı etme kararına karşı dava ikame edildiği ve mezkur kararın icrasının durduğu bildirilmelidir.

Zira yabancı hakkında tesis edilen sınır dışı etme kararına karşı yargı yoluna gidilmesi halinde yargılama sonuçlanıncaya kadar yabancı'nın sınır dışı edilemeyeceği kanunda düzenlenmiş olup bu konudaki bildirim yükümlülüğü de davacı tarafa yüklenmiştir. En titiz davranılması gereken konulardan biri de bildirim yükümlülüğü olup davanın açıldığından davalı idarenin haberdar edildiğinden emin olunmalıdır.

Sınır dışı etme kararlarına karşı idare mahkemelerinin vermiş oldukları kararlar kesindir.

İdare mahkemesi tarafından yapılan yargılama neticesinde davanın kabulüne ve dava konusu işlemin iptaline karar verilmesi halinde mahkeme ilamı ile birlikte işlemi tesis eden idareye başvuru yapılarak işlemin kaldırılması talep edilmelidir. Uygulamada özellikle İstanbul gibi kalabalık şehirlerde sınır dışı etme kararlarının yargı kararı ile iptal edilmesine rağmen uzun süre sistemden kaldırılmadığı bilinmektedir. Bu durum ise yabancı'nın tekrar idari gözetim altına alınmasına yahut farklı hukuki problemler yaşamasına sebebiyet verebilmektedir.

Sınır dışı etme kararının iptali talebi ile açılan davanın ret kararı ile sonuçlanması akabinde ise yabancı'nın geri gönderilemezlik iddiasının devam etmesi

ve bu iddianın makul ve açıklanabilir gerekçelere dayanması halinde Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yoluna gidilebilmektedir.

Sınır dışı etme kararının reddi kararına karşı yapılacak bireysel başvurularda tedbir talebinde bulunulması oldukça önem arz etmektedir. Zira mezkur sınır dışı etme kararının her ne kadar yargılama yoluna başvurulması ile icrası durdurulmuş ise de bu durdurma yargılamanın bitmesi ile ortadan kalkmış ve başvurucu her an sınır dışı edilebilme tehdidi ile karşı karşıya kalmaktadır. Anayasa Mahkemesi'ne başvuru usulünün yanında dikkat edilmesi gereken en elzem husus tedbir talebinde bulunulmasıdır.

### TERKE DAVET KARARI

Sınır dışı etme kararı alınan yabancılar hakkında sınır dışı etme kararında belirtilmek suretiyle "Terke Davet" kararı alınabilir. Terke davet kararlarının sınır dışı etme kararına bağlı olarak tesis edilen kararlardan olması sebebi ile sınır dışı etme kararının iptali neticesinde hükümsüz olacaktır. Öte yandan terke davet kararlarına karşı ayrıca dava açılması mümkün olmakla beraber sınır dışı etme kararının iptali talepli ikame edilen davada da talep edilebilmektedir. Başvurucunun mevcut durumu, sınır dışı etme kararının cari olması ve terke davet kararının alınma usulüne göre takdir edilerek iptali talep edilebilir.

### İDARİ GÖZETİM

54.madde kapsamındaki yabancılar, kolluk tarafından yakalanmaları hâlinde, haklarında karar verilmek üzere derhâl valiliğe bildirilir. Bu kişilerden, sınır dışı etme kararı alınması gerektiği değerlendirilenler hakkında, sınır dışı etme kararı valilik tarafından alınır. Değerlendirme ve karar süresi kırk sekiz saati geçemez. Muhafaza altına alınan yabancıardan hakkında karar tesis edilmeksizin 48 saatten fazla tutulanlar açısından hukuka aykırı tutulmaya yönelik tespit ve başvuruların yapılması gerekmektedir. Bu nedenle henüz kolluk aşamasında iken tarafımıza atanan dosyalarda yapacağımız görüşmelerde ilk tespit edilmesi gereken husus yabancıнын ne kadar süredir muhafaza altında tutulduğudur.

Hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancıardan 6458 sayılı kanununun 57/2 maddesi uyarınca kaçma ve kaybolma riski bulunan, Türkiye'ye giriş veya

çıkış kurallarını ihlal eden, sahte ya da asılsız belge kullanan, kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın Türkiye'den çıkmaları için tanınan sürede çıkmayan, kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar hakkında valilik tarafından idari gözetim kararı alınır ya da 57/A maddesi uyarınca idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilir. Hakkında idari gözetim kararı alınan yabancılar, yakalamayı yapan kolluk birimince geri gönderme merkezlerine kırk sekiz saat içinde götürülür.

İdari gözetim kararları kanunda belirtilen gerekçelere dayanarak tesis edilmekte ve yabancıların geri gönderme merkezinde tutulması sonucunu doğurmaktadır. Her ne kadar idari gözetim kararları bir cezai müeyyide olmasa da ceza hukukundaki tutukluluk müessesesi gibi düşünülebilir.

Tarafımıza atanan adli yardım dosyalarında başvurunun idari gözetim altında tutulduğu dönemlerde ekstra hassas ve özenli davranmamız gerekmektedir. Zira yapacağımız her başvurunun önemi olduğu gibi geciktireceğimiz her işin de başvurunun daha fazla idari gözetim altında tutulmasına sebebiyet verebileceği unutulmamalıdır.

İdari gözetim kararlarına karşı sulh ceza hakimliklerine başvuru yapılmaktadır. Herhangi bir hak düşürücü süreye tabi olmayan itiraz usulünde hakimliklerin de başvuruyu ivedi şekilde inceleme yükümlülüğü bulunmaktadır.

İdari gözetim kararlarına karşı yapacağımız itirazlarda kararın gerekçesine dikkat ederek itiraz etmek gerekmektedir. İdari gözetim kararları yabancıların kaçma ve kaybolma şüphesi bulunduğu yahut kamu güvenliğini tehdit ettiği gibi kanunda sayılan gerekçelerle tesis edilebilmektedir. Ancak burada gözden kaçırılmaması gereken bir husus da itiraz konusu idari gözetim kararlarının sınır dışı etme kararlarına bağlı olarak tesis edildiği ve yabancıların genel anlamda sınır dışı edilmek üzere idari gözetim altında tutulduğudur. Bu doğrultuda hakkında sınır dışı etme ve idari gözetim kararları tesis edilen başvurucumuz adına sınır dışı etme kararına karşı iptal davası ikame edildikten sonra işbu dava bilgi formunu da itiraz dilekçemize ekleyerek itirazda bulunmalıyız. Kanunda belirtildiği üzere sınır dışı etme kararına karşı yargı yoluna başvurulması halinde kararın icra edilebilirliği yargılama sonuçlanana kadar durmaktadır. Bu halde başvuru hakkında açılan sınır dışı etme kararına karşı yargı yo-

luna başvurulmuş ise sınır dışı edilemeyeceği ve sınır dışı edilemeyecek olan yabancıнын da idari gözetim altında tutulamayacağı belirtilmelidir.

Önemle belirtmek gerekir ki her ne kadar kanunda idari gözetim itiraz dilekçesinin idareye sunulabileceği düzenlenmişse de bu yöntemin başvuruyu geciktireceği aşık olup başvurucunun mağduriyetine sebebiyet vermemesi açısından itiraz dilekçelerinin hakimliklere verilmesi tavsiye edilmektedir.

Sulh ceza hakimlerinin vereceği kararlar kesindir. Ancak idari gözetim şartlarının değiştii yahut ortadan kalktığı gerekçeleri ile tekrar başvuru yapılabilmektedir. İtiraz edilen ve karar verilen dosyalarda değişen şartların varlığı halinde tekrar itiraz edilmesinin önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Şartların değişmesine örnek olarak başvurucunun sağlık sorunlarında yaşanan gelişmeler, ailesinde meydana gelen değişiklikler gibi hususlar gösterilebilir.

İdari gözetim kararlarına karşı İstanbul 2. Sulh Ceza Hakimliğine yapılacak itirazlarda kararların tebliğ edilmediğini “kalemde öğrenilmesine” şeklinde karar verildiğini önemle belirtmek gerekir. Her ne kadar itirazın kabulü yönünde verilen kararların göç idaresine ulaştırılması noktasında kalem personelinin görevli olduğu bilirse de kararının alınması ve geri gönderme merkezine ulaştırılarak başvurucunun idari gözetiminin sonlandırılması aşamasında da avukat olarak aktif görev almak ve sürecin doğru yönetilmesini sağlamak gerekmektedir. Nitekim Cuma günü verilen kararlarda ihmali davranışlardan dolayı hafta sonunu idari gözetim altında geçirdiği bilinen başvuruçular olmuştur. Başvuruçular için dakikaların dahi önem arz ettiği bu hususta elimizden geldiği kadar titiz davranmak gerekmektedir.

Öte yandan diğer illere yapılan itirazlara yönelik kararlar avukatlara UETS sistemi ile tebliğ edilmektedir.

Farklı bir ile sevk edilen başvuruçuyu için sevk edildiği ilin valilik makamınca idari gözetimi değerlendirilir ve gerekli görüldüğünde idari gözetimin devamına karar verilerek sevk edildiği ildeki geri gönderme merkezinde tutulmaya devam edilir. Bu halde başvuruçunun sevk edildiği il valiliği tarafından alınan idari gözetimin devamı kararına karşı da itiraz edilmelidir. Sevk halinde uzatma kararının örneğini temin etme imkanı bulunmuyorsa uzatma kararı olmaksızın ilk kararın örneği ile ve dilekçede gerekli izahat yapılarak

yetkili sulh ceza hakimliğine itiraz edilmelidir.

Geri gönderme merkezlerindeki idari gözetim süresi altı ayı geçemez. Ancak bu süre, sınır dışı etme işlemlerinin yabancının iş birliği yapmaması veya ülkesiyle ilgili doğru bilgi ya da belgeleri vermemesi nedeniyle tamamlanamaması hâlinde, en fazla altı ay daha uzatılabilir. Başvurucunun idari gözetim altına alınmasının ardından 6 aylık süre geçmesi halinde tekrar değerlendirme yapılarak uzatma kararı alınabilir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus başvurucunun idari gözetim altına alınma gerekçesi ile ikinci 6 aylık süre için alınacak kararın gerekçesi aynı olamaz. 6 ayı tamamlandıktan sonra yabancının idari gözetim altında tutulabilmesi için yalnızca iki gerekçeden birinin varlığı gerekmektedir. Bunlar genel olarak sınır dışı etme işlemlerinin tamamlanamaması olarak düşünülebilir. Sınır dışı etme işleminin yabancının işbirliği yapmaması sebebiyle yahut ülkesiyle ilgili doğru bilgi ya da belgeleri vermemesi nedeniyle tamamlanamaması gerekçeleri her ne kadar somut bir durumun varlığını işaret etmekteyse de uygulamada bu şekilde olmadığı bilinmektedir. Zira kanuni düzenlemede başvurucu hakkında oluşturulan seyahat planının aksaması durumundan bahsedilmekte iken uygulamada idari gözetim altına alınması ile benzer gerekçelerle uzatma kararı tesis edildiği bilinmektedir.

Her ne kadar uygulamada kabul görmese de kanuni düzenleme uyarınca hukuka aykırı şekilde alınan uzatma kararlarına karşı 6 aylık idari gözetim süresinin dolmasından sonra tesis edilen kararın hukuka aykırı olduğu ve kanuni düzenleme hatırlatması yapılarak itiraz edilmelidir.

İdari gözetimi sonlandırılan ancak sınır dışı etme kararına karşı yargı yolu devam eden yabancılara bildirim yükümlülüğü getirilmektedir. Sınır dışı etme kararına karşı yürütülen yargılamanın neticesine göre bildirim yükümlülüğünün ortadan kalkma durumu da yine takip edilmeli ve başvurucu bu konuda bilgilendirilmelidir. Zira sınır dışı etme kararı iptal edilmesine karşın sistemden kaldırılmadığı için aylarca bildirim yükümlülüğüne devam etmesi başvurucu için bir hak kaybına sebebiyet verecektir. Nitekim İstanbul'da bildirim yükümlülüklerinin Tuzla, Binkılıç, Selimpaşa gibi uzak yerlere konumlandırılan geri gönderme merkezlerinde yerine getirildiği bilindiğinde bu durumun mağduriyet oluşturacağı açıktır.